

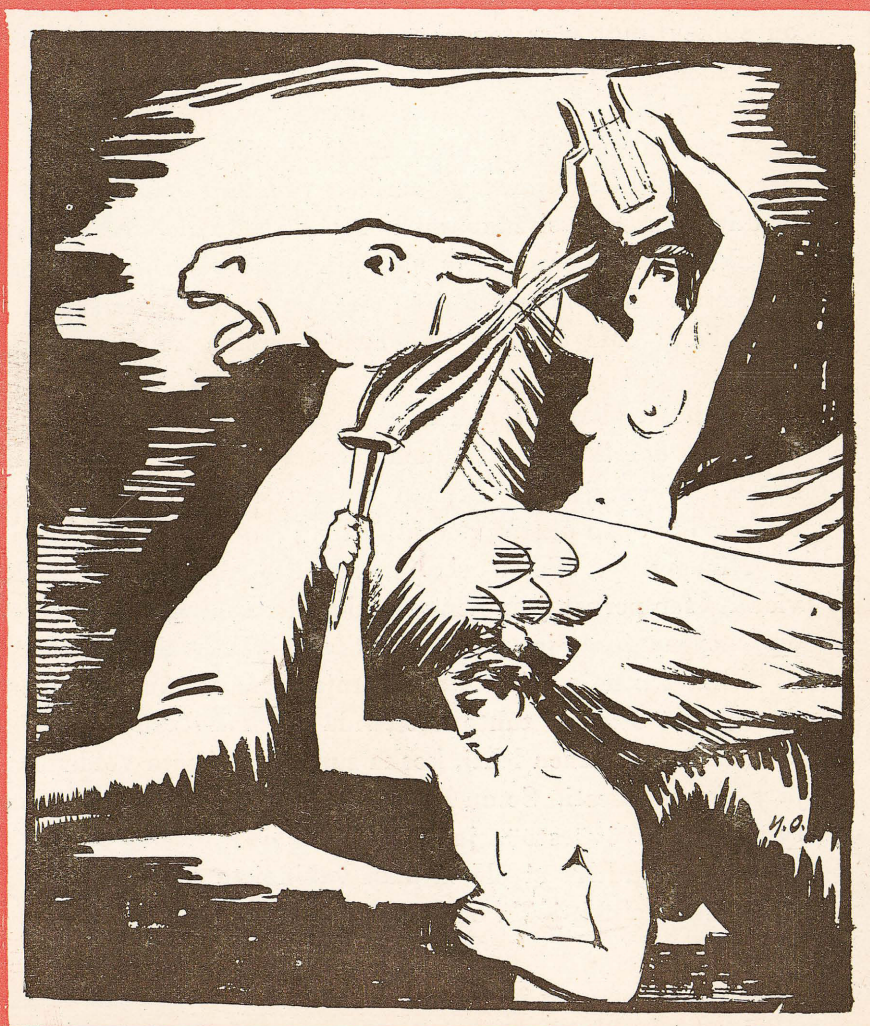

Tulenkantajat

NÄYTE-
NUMERO

Hinta 5 mk.

Tämä lehti merkitsee sitä, että uusi sukupolvi astuu Suomen taide-elämän johtoon.

Mitä on Tulenkantajat?

TULENKANTAJAT on uuden sukupolven äänenkannattaja. Se on syntynyt sen nuorison keskuudessa, joka on kasvanut ja varttunut Suomen itsenäisyyden aikana. Sen voimana on usko suomalaisen kulttuurin tulevaisuuteen. Sen on luonut vapaan kansan itsetietoisuus ja vakaumus siitä, että Suomen kansalla kansakuntana on omaa sanottavaa kansainvälisessä hengenelämässä.

Tämä lehti on syntynyt asiain voimasta, välttämättömyydestä. Vuosien varrella se itsestään on kasvanut esiin nykyisen Suomen henkisestä ilmapii-ristä. TULENKANTAJAT oli alussa vaatimaton vuosikirja, jonka Nuoren Voiman Liiton kirjallinen piiri perusti tukemaan kirjallis-taiteellisia har-rastuksia. Albumin perustajilla ei ollut mitään hyökkääviä tarkoitusperiä, »Tulenkantajain» elämä oli ympäröivästä elämästä poispäinkääntynyttä, se oli sulkeutunut verraten ahtaaksi piiriksi, jossa käsiteltiin nykyajalle tärkeitä probleemeja ja palvottiin taidetta pyhänä ja suurena asiana. Mutta työssä kas-voivat voimat, kosketus ulkomaitten hengenelämään avasi silmät näkemään, mitä meiltä puuttui ja mitä täällä voitiin aikaansaada, uusia nuoria voimia kertyi »Tulenkantajain» ympärille. Silloin tapahtui tässä nuoressa joukossa henkinen murros: sisäänpäinkääntynyt, elämälle vieras esteettinen henki muut-tui aktiiviseksi voimaksi ja vaatimukseksi koko maan henkisen elämän uudis-tamisesta. Ensi kerran kajahtivat sen keskuudessa sanat: T ä m ä m a a o n m e i d ä n! Me olemme tulevaisuus, meille kuuluu vastuu maan henkisestä tilasta.

Samaan aikaan tapahtunut kansan joukkoliikehtiminen aitosuomalaisuuden ja uuden isänmaallisuuden merkeissä tuntui sähköistävänä tässäkin jou-kossa. Nuoren ja voimakkaan kansan kaikki henkiset voimat on nyt vapau-tettava luomaan uutta ja omintakeista kansojen mahtavalla kilpakentällä.

Niin syntyi »Tulenkantajat»-lehti. Kaikki puolueet, kaikki lehdet olivat vieraita sen perustajain hengelle. Jokaisen sukupolven täytyy nähtävästi luoda omat orgaaninsa, jotta elämä jatkuisi ja kasvaisi.

Niin varmoja, niin vakuutettuja olemme tämän lehden välttämättömyy-destä, että olemme tahtoneet tehdä sen koko kansan omaisuudeksi. Se ei ole korkeasti-esteettinen lehti, koska suurista asioista voidaan aina puhua selvästi ja yksinkertaisesti. Se on hinnaltaan halpa, sillä me vetoamme köyhään siviis-tyneistöön, työväestöön ja nuorisoon.

Tällä lehdellä ei ole mitään vakinaista avustajakuntaa. Sen avustajiksi kutsutaan kaikki, joilla on omaa sanottavaa.

TULENKANTAJAT

K A H D E S T I K U U S S A I L M E S T Y V Ä A I K A K A U S L E H T I

Päätoimittaja: ERKKI VALA. Kustantaja: TULENKANTAJAIN OSAKEYHTIÖ, Helsinki

M A R R A S K U U N 30:N T E N Ä 1928, N Ä Y T E N U M E R O

Elämä on pyhä. Me rakastamme elämää.

Taide on pyhä. Me palvelemme sitä.

Mikään ohjelma ei kestä sukupolvea
kauemmin eikä mikään totuus ikuisesti.
Elämän tarkoitus on elämän jatkuminen.

Sentähden on ainoa päämäärämme: Hen-
kinen vapaus, kaiken arvostelemisen,
kaiken käsittelemisen vapaus. Emme
tunnusta auktoriteetteja, sillä he ovat
asemansa vuoksi pelkureita elämän
edessä.

Katsokaa: Miten ihanan nuori on maamme,
miten voimaa täysi!

Tulkaa, älkää peljätkö: Teidät on mää-
rätty luomaan uutta ja suurta.

Katkaiskaa rengas, joka pusertaa sydä-
miänne: Olkaa oma itsenne, tunnusta-
kaa elämä!

ISBN 978-952-215-280-0

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa
näköispainos ntamo 2012 | www.ntamo.net

Erkki Vala:

Taiteen vapauttaminen.

Taide ei istu piedestaalilla. Taide on elämä.

Tärkeämpää kuin professuurit yliopistossa ovat taiteen kukoistukselle maailman puutavaramarkkinat. Sillä niin kauan kuin suomalaisen puutavaran hinnat nousevat, nousee myös suomalainen taide. Taide syntyy rikkaudessa eikä köyhyydessä.

Näikäinen ihminen on kuin koira. Mutta ihminen, joka on syönyt hyvin, on huvitettu totuudesta ja kauneudesta.

Kansalaissodan jälkeen oli Suomen kansa kuin koiralauma, joka taistelee luista. Silloin ei tarvittu mitään taidetta. Elämä sinänsä oli silloin traagillisempaa ja koomillisempaa kuin mitä mikään taideteos olisi pystynyt kuvaamaan.

Taide virkosi vasta kun hyvinvointi saapui. Ihmisten oli hyvä olla. He kaipasivat järkytyksiä, he kaipasivat tietoa siitä, minkä vuoksi he elivät. Vain taide voi sitä heille tarjota.

— — —

Taide, taide! Mitä se on?

Se olet Sinä itse, Sinun kaipauksesi ääretömään.

Mutta eikö se ole jotakin kaunista, tai sanokaamme: kuva elämästä?

Ah ystäväni, että tuota kysyt! Miten se raivostuttaa minua. Miten hyvin ymmärrän silloin dadaistien hulluuden, kun he pilkkasivat kaikkea ja huusivat alas itse taiteenkin. Taide on lyöty teorioiden, käsitteiden kahleisiin: vapauttakaa se!

Sillä sen vuoksi olemme joutuneet niin pitkälle, että näytelmä, joka puhuu meille nykyajan kielellä polttavimmista kysymyksistämme, siirretään meistä mahdollisimman kauas historialliseen koristeellisuuteen ja suurin näyttelijä on se, joka parhaiten hikoilee. Ja kirjailijat sijoittavat jo kirjoja kirjoittaessaan ne kirjallishistoriallisiin pers-

pektiiveihin. Missä on silloin taiteen vapaus, missä uuden huomisen riemu?!

Mutta onko ihmeellistä tämä taide-elämän vilpillisyys ja sovinnaisuus, kun koko Suomen kansa tänä hetkenä elää niin harvinaisen epärehellistä elämää. Maan ilmapää on todellakin synkkämielinen ja epäintelligentti. Kukaan ei uskalla julkisesti puhua asioista, jotka eniten kalvavat mieltä. On kansanvalta, mitä tässä siis pelätään? Ilmeisesti omaa itseä, omaa huonoa omaatuntoa. Niin olemmekin joutuneet siihen, että kaikkialla on pakkoa, pakkoa. Kielto-laki, oppivelvollisuuslaki. Ilmeisesti on lakattu uskomasta, että tämä kansa omasta vapaasta halustaan on raitis ja tiedonhaluinen. Nyt väijytään sitten toinen tois-
tamme ja koko elämä on saanut salakähmäisyyden leiman, mikä on varsin inhottavaa.

Mutta vielä enemmän: mistä johtuu, että nuoren ja vanhan polven välit ovat niin huonot kuin ne ovat? Siitä yksinkertaisesta syystä, että ainoa hengenravinto, jota pitkien vuosien kuluessa nuorisolle syötettiin, oli viha, toisen kansanosan viha toista kohtaan. Nyt on tullut aika, jolloin vanha polvi saa tehdä tiliä tästä kylvöstään.

Nyt se näkee edessään kapinallisen uuden polven, joka ei luota eikä usko siihen. Mitä tälle uudelle polvelle kuuluu demokratia, joka vie kansan johtoon pyhät keskinkertaisuudet ilman vastuuntunnetta kansan kohdalosta. Mitä se välittää kansanvallasta, joka ei kykene maailman ainoaan suomalaiseen valtakuntaan perustamaan suomalaista yliopistoa. Mitä se välittää »yleisvapaamielisistä» ja »kansanvaltaisista» fraaseista Sasu Punasen leipäpytyn vanteitten reunustamina.

Olemme saaneet tarpeeksemme puolue-riidoista ja kenraali Sihvon yksityiskirjeistä. Alas porvarit ja marxilaiset! Eläköön ajatuksen vapaus! Eläköön eurooppalainen

Suomi! Mussolinikin on parempi kuin nykyinen nousukasmainen, byrokraattinen kansanvalta.

Henkistä vallankumousta me tässä maassa tarvitsemme, jotta jälleen voisimme elää ja iloita. Mutta ensimmäinen ehto silloin on, että taide on vapaa, etteivät sitä sido mitkään pinttyneet käsitykset. Taiteen vapaus merkitsee myöskin kansan vapautta.

Meillä ei ole aristokratiaa, joka tukisi taidetta. Meillä ei ole ihmisiä, jotka rikkaus olisi hienostanut ja tehnyt ennakkoluulottomiksi, sillä olemme hyvin nuori kansa. Mutta jos kansa on kapinassa olevia oloja vastaan,

kaipaa uutta elämää, niin taide kukoistaa itsestään. Kansan sielu huutaa sen taiteessa.

— — — — —

Sinä, joka työskentelet jymisevässä tehtaassa, Sinä, joka teet afäärejä liikkeessäsi, Sinä, joka kuljetat jyskyvää traktoria yli pellon, Sinä, joka tanssit jazzia kahvilassa, kaikki te, jotka työtä teette ja iloitsette, muistakaa, että taide olette te, teidän kaipaauksenne äärettömään. Taide tuo teille vapautuksen sanoman. Taide ei ole korokkeelle kohotettu kullattu jumala, vaan elämä, teidän elämänne. Rakastakaa sitä!

Mika Waltari: Enkeliballaadi.

Suu auki!

Taivas on satanut maahan.

Etkö näe:

*kadut ovat täynnä kaatuneita enkeleitä
ja aasien kiljuntaa.*

Autuaitten päivä!

*Oi, te lynkatut miehet,
autuaat!*

*Neekerin hiiltynyt ruumis
Kalatorilla,
hieasta pistävät kädet
nummen joukkohaudassa,
lyhtypatsaaseen hirtetty mies,
huutakaa!*

*»Me olemme kuolleet,
jotta te uskoisitte,
ja totisesti, me elämme.»*

*Halkaise aivosi,
mutta usko!*

*Tuki korvasi, mutta kuitenkin
täytyy sinun kuulla:
Me katkaisimme kätemme sinun tähtesi,
ja sinä nauroit!*

*(Kadunkulmissa kiljuvat aasit:
totuus, totuus, totuus!)*

*Autuaat, autuaat ne,
joita sinä heitit kivillä.*

*Huudatko,
kun sinut riisutaan:
pelkäätkö, että nauretaan
likaisille alusvaatteillesi —
kauhistutko ajatustesi
nakertavaa rottalaumaa.*

*Ei!
autuaitten päivänä
olet sinä keisari,
ja lynkatut miehet
rakastavat sinua,
koska elämän hullu ihanuus
teki sinusta kerran
ihmisen!*

P. Mustapää: LAUSEITA PASSIIVISESTA KANSASTA.

Suomen kansa on passiivinen kansa. Se katsoo elämän ihanuuden muille luoduksi, ei sille.

Sen runoilijat laulavat pienuuteen tyytymisen hymniä ja sen kirjailijat viihtyvät parhaimmin hiljaiselon ja oblomovien valtakunnissa.

Sen käsivarret ovat terästä ja kykenevät heiluttamaan miekkaa; ja sen jalat ovat noikeat ja maailman nopeimmat, mutta se ei luota niihin, vaan hymyilee arkaillen: muut ovat meitä paljon parempia.

Sen aivot ovat järkevät ja ajattelevat perusteellisesti. Sen mielikuvamaailma on jo muinaisuudesta rikas ja omaperäinen. Mutta se kumartaa ja sanoo: eihän tämä mitään ole, te olette paljon, paljon parempia.

Sen arkkitehdit rakentavat Amerikan kauneimmat talot ja sen säveltäjien soinnut tuomitaan Italiassa jaloiksi ja sen maalareilla on hallussaan värien loihduttaito ja sen kuvanveistäjien marmori ja graniitti ovat pariisilaisista kuin hämmästyttävä ihme. Mutta se sanoo: Oh, mitäpä me.

Mainioita! Vaatimattomuus on yksi yhdeksästä hyveestä ja siitä on luvattu taivaassa palkka.

Mutta:

Se asuu maatansa yhdessä röyhkeän vieraan kanssa, jonka miesvahvuus on kymmenes osa sen omasta miesvahvuudesta. Ja minä kuulin kansanedustajan peläten puhuvan: Se yksi osa on voimakkaampi kuin yhdeksän osaa. Kuinka lauloikaan Tegnér: En mot tio ställes. Hän lauloi ruotsiksi, joten hän ei osannut olla vaatimaton

Mutta:

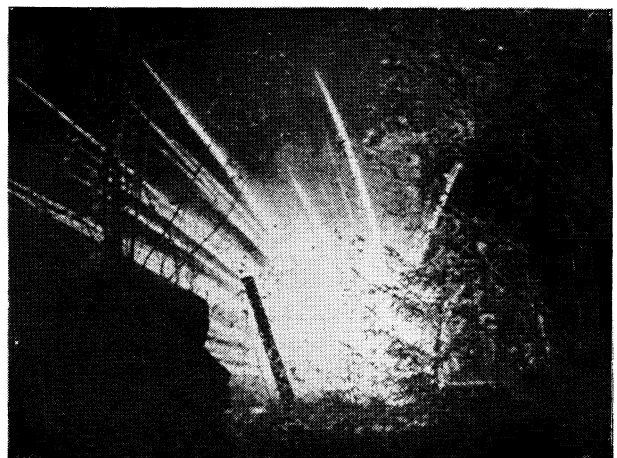
Se asuu maatansa yhdessä entisen ja nykyisen sortatajansa kanssa ja sortajaan liittyneitten kielenluopioiden kanssa — ja sillä on oikeus ja vapaus nousta tasa-arvoiseksi sen kanssa ja korkeampi-arvoiseksi kuin se. Mutta se häpeilee: Kelpaisinko minä?

Mutta:

Se unohtaa tien kosmopolitismin vapauteen johtavan natsionalismin ahtaan portin kautta. Se ei älyä natsionalismin ahdasta porttia triumphikaareksi, jonka toiselle puolelle pääsee vain voittaja.

”MIEKAN TERÄLLÄ”.

Uusi suomalainen elokuva, jonka on valmistanut KOTKA-yhtiö ja ohjannut KALLE KAARNA, pyrkii filmin alalla vapautumaan ikuisesta tukkilaiskuvauksesta ja käymään käsiksi nykyajalle läheisiin problemeihin. Tämä pyrkimys on kaikkea tunnustusta ansaitseva. Kotimainen filmi ei voi nousta, ellei se herätä aivan välitöntä kiinnostusta yleisössä. — ”Miekan terällä” perustuu v:n 1918 tapauksiin. Pääosissa ovat Eero Leväluoma, Joel Rinne, Hannes Närhi, Martta Seppälä ja Elsa Turakainen. — Kuva esittää yöllistä taistelunäkyä.

Ruotsin ja Suomen nykyhetken maalaustaide.

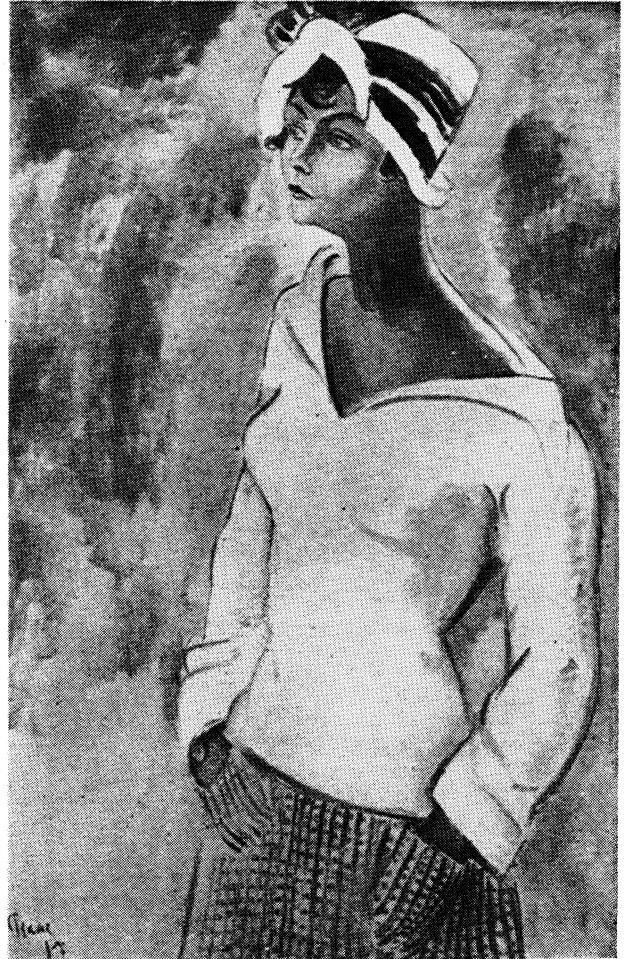
I: Ruotsin maalaustaide. Kirjoittanut H. AHTELA.

Nykyisen ruotsalaisen keskipolven maalarien noin pari vuosikymmentä sitten alkaessa mullistella maansa silloista käsitystä taiteen laadusta ja tarkoituksesta, herätti heidän kotiin tuomansa muotojen vääristely ja suorastaan ilveilyltä tuntuva yksinkertaisuuttaminen, sekä yksiväristen varjottomien väripintojen käyttönsä ansaittua huomiota. Mutta paheksuipa uutuutta tai ihaili, yksimielisiä oltiin siitä, että rohkein ottein ja vakuuttavin voimin, niin, ehkäpä jonkinlaista epämääräistä kauneuttakin uhoen, tämä nuori falangi ryntäsi näyttämölle.

Sen herpautumisen ja vaipumisen hiljaisen kotirauhan ja syrjäelämän palvontaan, mikä Ruotsissa senjälkeen on ollut sekä kirjallisuudessa että taiteellisella alalla havaittavissa, voisi osittain selittää juontuvan ihmishengen tavallisesta talttumisesta nuoruusajan riehunnan jälkeen. Mutta yksin tämä tuskin olisi voinut johtaa Ruotsin taidetta nykyiseen pyhäkoulukuvaukseensa, ellei siihen olisi ollut ulkokohtaisiakin syitä. Sattuvasti on eräs kriitikko lausunut Ruotsin uusimman kirjallisuuden syntyneen 'myrskyiltä suojassa'; siinä on kyllä myös osaltaan syy Ruotsin maalaustaiteen talttumiseen ja ne panegyriat, joita Ruotsin arvostelijapolvi pitkän aikaa on lietsonut eritoten Falangenryhmälle, mutta ylipäänsä kaikelle uudenutukaiselle, ne eivät ole, kovin nuorten osaksi — ja yhtä painoa — tulleina, olleet omiaan kannustamaan ponnistuksiin, vaan herpauttaneet.

Tämä muutos kävi selvästi ilmi maahamme menneenä talvena lähetetystä ruotsalaisesta taidenäyttelystä, jonka sydämenä oli Falangen-ryhmä — alussamainittu, kerran niin rohkeasti esiinrynnistänyt maalaajafalangi.

Tämän näyttelyn kokoonpanossa oli selvästi havaittavissa, ettei se ollut syntynyt niissä merkeissä, että Ruotsi tahtoi näyttää, mitä parasta sen taide oli luonut ja oli luomassa. Kuinka monessa maassa onkaan taidenäyttelyistä määräävillä piireillä rohkeutta tässä suhteessa asettua itsenäiselle

ISAAC GRÜNEWALD: NINA.

kannalle, antamatta enempää kohteliaisuussyiden kuin vallassaolevien, siunauksen saaneiden ryhmienkään itseensä vaikuttaa. Taidealalla jos missään tuntuu usein pysyttelevän kuin kuplina pinnalla oman ajan hyväksymät tekotavat, suunnat, jotka myöhemmän arvostelun edessä — mainittujen kuplien tapaan — osoittautuvat sisällyksettömiksi, kestäättömiksi.

Nytkin oli meillä, Helsingin näyttelyssä, nähtävänämme ajan kuplat, mutta perin niukasti sitä, mikä Ruotsin taiteessa tulee olemaan kestävää.

Jos tarkastamme sitä panosta, jonka Falangen-ryhmä on jättänyt Ruotsin taitee-

LEANDER ENGSTRÖM: TONGONPERHOSTAJA.

seen, on siinä totisesti paljon sellaista, joka monet ajat tulee ilahduttamaan ja innostamaan. Mutta se on luotu ryhmän aikaisempina vuosina.

Silloin kaikki puhui etsiskelystä, taistelunhalusta, nyt näytään joudutun kuin umpikujaan. Suojassa seisona on taltuttanut mielet — terveellinen asenne myrskyä vastaan, opponeeraushalu — on herpautunut. Silmä ei enää tähyä eteenpäin, vaan taakse — entisaikaan — entispolvien saavutukset alkavat tuntua riittävilä, jopa tavoitettavilta.

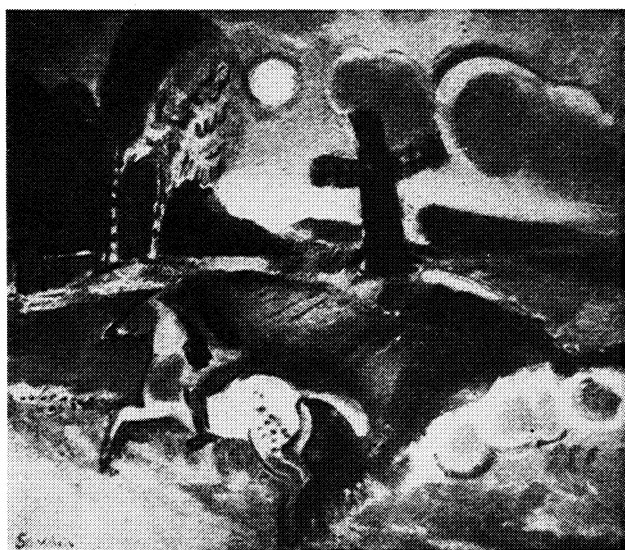
Käsittääkseni aina, mutta eritoten aikana, jolloin ihmishenki jo on havahtunut vaatimaan taiteelta sisäisiä arvoja, merkitsee tällainen taaksepäin katsominen — Lotin vaimon seisaus — kivettymistä.

Osa maamme taidearvostelua nimitti keväällä Falangen-ryhmän saavutuksia sanalla 'selvyys'. Onhan niissä tavallaan selvyyteen päätymistä siitä kiihkeästä etsintäkaudesta, jota taide on elänyt, mutta ei sen uusia päämaaleja kohti.

Falangen-ryhmän suurin maalaaajanimi on Leander Engström, ja on enemmän kuin valitettavaa, ettei toveripiiri ollut ottanut vainajan töitä mukaan tänne toimitettuun näyttelyyn. Siinä olisi näyttelynjärjestäjillä ollut edessään tehtävä! Tämä maalari, jonka suuruus selvään ilmeni viime keväänä Tukholmaan järjestetyssä laajassa muistonäyttelyssä — sen voittoisa kauneus oli yllätys koko ruotsalaiselle arvostelija-

ryhmälle — osoitti jo opinahjon jätettyään, mikä loisteliäs kuvaaja hän oli. Jo varhemista teoksista ilmenee selvästi se, mikä tuli olemaan hänen taiteensa ydin: voimakas visiooni, ja rohkeus ilmaista se laatusenaan. Että hänen kuvaukseensa tämän kautta jäi suuri naiivisuus, välittömyys, kuten jonkun Brueghelin teoksiin, antaa sille juuri suuren viehätyksensä. Ihanintaan antoi pohjalais-syntyinen Engström kuitenkin suurissa Pohjolakuvauksissaan, joitten raikkautta, aitoutta ja luonnontunnon syvyyttä ei hevin tulla saavuttamaan. Mikä elämän suuruus ja koskemattoman luonnon kauneus huokuukaan näistä suuren luonnonpalvojan ja -tuntijan töistä. Ranskan uusi maalaus, etenkin Matissen vaikutus, oli auttanut Engströmiä vapautumaan ja rohkeasti seuraamaan henkensä käskyjä; Italia, johon ruotsalaiset taiteilijat sodanjälkeisinä vuosina alkoivat tulvata, vaikutti ehkä hieman tuhoisasti taiteilijan itsenäisyyteen. Ettei hän Pohjolaankaan palattuaan entistä otettaan enää tavannut, riippui kuitenkin epäilemättä jo siitä taudista, joka pian oli katkaiseva hänen elämänsä langan. On valitettavaa, ettei taidegalleriassamme ole tämän loistavan pohjalaisen maalaaajan teoksia yhtään; silloin kun niitä vielä oli varoillamme saavutettavissa, ja osto jo oli pohdinnankin alaisena, jäi asia sikseen, ja rahoilla hankittiin galleriaan sen ajan huudossa ollutta törkyä.

Jos Engström oli jyhkeämpää tekoa, va-

GÖSTA SANDELS: RATSASTAJA.

loisa, sopusuhtainen luonne, skandinaavi, joka epäilemättä on ollut ryhmänsä kokoavia voimia, on ryhmästä nyttemmin luopunut Isaac Grünewald häilähtelevä, impulsiivinen luonne, eräinä aikoinaan enemmän ällistyt-
tämä kuin varsinainen kauneusluoja. Mutta hänen heittäytymistään heti opintovuosi-
naan Matissen lumoihin ei liene oikeus pitää vain sattumana: Matissen laajapintainen, kaunisviivainen, mutta ennen kaikkea sanomattoman herkkä väriäisti on perusomi-
naista myös ruotsalaiselle värihurmio-
miehelle. Suunnan välinpitämättömyys muo-
doista, sen värinpalvonta ainoana autuaaksi-
tekevänä on tälle tasapainottomalle kau-
neudenpalvojalle ollut ainoa oikea — Grüne-
wald voi katsoa taaksekäsin laajaan tuotan-
toon, jossa on paljon sanomattoman kau-
nista. Maahammekin lähetetyssä näytte-
lyssä pilkkahti sellaista vielä esiin ateljeeri-
kuvassa, joskohta sen toisen puolen kylmem-
mässä väriyksessä on jotakin karkeata ja
epätotta. Italialaisessa katukuvassakin on
paljon kaunista ja herkkää. Mutta jo vuosia-
han on ollut tunnettua Grünewaldin siirtymi-
nen leiristään nykyisen karkeamman parisi-
laisen suunnan kannattajaksi. Tämä puoli
esiintyy näyttelyn muotokuvissa: molem-
missa, vähemmän kuitenkin Juditissa, ovat
kasvot sivellyt varovasti, hienosti, jopa In-
gres'in tai Italian primitivistien tapaan pyö-
ristellen — mutta puvussa ja käsissä on an-
nettu värin valua ja viivojen nakkelehtia
raa'asti ja visionittomasti. Tällaisen epäsi-
kiön on oltava moderni tuon siinä ilmenevän
värin ja tekotavan raakuuden vuoksi. Näke-

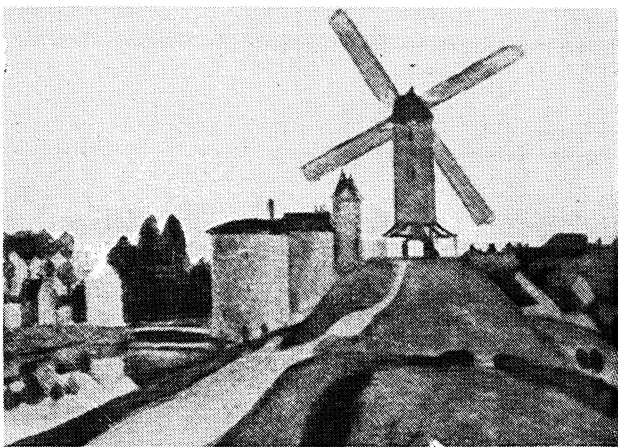

KARL ISAKSON: MALLIHARJOITELMA.

myksen rehellisyys on taideteoksen elinehto, sitä ei aina ajattele taiteen kilpakentällä nykyisin kiihkeää elämäänsä elelevä maalari.

Matisselle koko ajan yhtä uskollisena on sievosiä teoksiaan maalaillut Einar Jolin, mutta hänenkin oppositionsa on lopulta talttunut ja teosten luonne alkanut lähennellä pikumestaruutta, primitivismiä. Tämä aiheut-
taakin, että hänen maisemiaan jo voi sijoitella mihän maahan tahansa; ei voisi uskoa hänen Visby-kuviensa olevan Gotlannin ka-
rulta, tuuliselta rannalta. Jolininkin pinta-
käsittely on lopulta saanut sen »selvyyden», josta yllä mainitsimme. Oli todella onnel-
lista, että taiteilija lähetti maahamme tau-
lunsa »Tukholman talvi» v:lta 1920 ja asetel-
ma 1919 — tuon kauniin sinisen asetelman leikkihevosineen kaltevalla pöydänlavalla. Näissä pintakäsittely on herkkä, elävä, niissä on silmä vielä tähynnyt eteenpäin, tulevaa uutta ja kaunista tavoitellen.

Otte Sköld, joka lähti taipaleelleen raisun rohkein ottein, ylimielisinkin, ottaen vaikutuksia m.m. Salliseltakin, kääntyi ennen-
pitkää siihen yksityiskohtaiseen maalaus-

OLOF SAGER-NELSON: MYLLY.

tapaan, jota niin suuri osa Ruotsin nykyhetken taiteilijoita edustaa ja joka on sanomatoman ikävää, hedelmätöntä. Ei ole kumma, että falangenin salissa katsojat tunsivat siirtävänsä ajassa taaksepäin monta sataa vuotta. Oman ajan taiteessa sykehdyttää kuitenkin kaikitenki taiteennauttijaa uusin enin — ajan henki, liikehtivä elämä, se *tuleva*, jota aavistelemaan luovat kyvyt ennen muita ovat valitut. Onhan Otte Sköldillä alussa näissä teoksissa jotain 'modernia', nim. vääristely piirustus ja perspektiivi, ja kova väritys, mutta lopulta hän ei edes sitä pidä tarpeellisena, siveleehän hienolla karvasiveltimellä henkilönsä suurennuslasia kestäväällä herkkyydellä. Ateneumin näyttelyssä oli Sköldillä omituisen näkemyksetön ja heikko korkkitammia esittävä maisema, asetelma — uusrealistinenko? — osoittamassa sekä tyylien moninaisuutta että mitä kaikkea voidaan lähettää vielä ulkomaille. Siellä oli yllämainittuja miniatöörisiä muotokuvia, mutta myös parisen Sköldin kehuttuja helmivärein siveltyjä kattokuvia. Muutamia vuosia sitten käytti Sköld vähän rohkeammin vedoin samoja värejä, esim. lintu-asetelmia maalatessaan, jotka paremmin olivat ajan mukaisia. Niistä on eräs, helmikanoja esittävä, voittoisan kaunis.

Vielä on mainittava Falangenin tunnetuista nimistä se, jota oman maan arvostelu pyrkii nostattamaan edellekin muita, *Hilding Linnqvist*. Hänen kohdaltaan osoittautuu Ruotsin oma arvostelu en'n hairauttuneeksi. Omituista, ettei havaita tämän maalajan löyhyyttä ja onttoutta, riippuvaisuutta esikuvista, oman näkemyksen täydellistä puutetta. *Linnqvist* alkoi perin kömpelöillä tekeleillä, joissa hän, terve mies, käytti silloin huutoon tulleita *Josephsonin* sairauskauden vääristelyjä 'muotoja ja »ilmaisu-rikkaita» veltoja viivoja, maalasi kukkakuvia *Aguélin* tapaan, matki milloin mitäkin, kunnes eri koossa, väliin vähäisessä, väliin koko seinän täyttävässä, maalaa lapsenomaisesti, kuvitustapaan, etenkin Italian kansanelämää, jolloin yksin puitteisiin pitää saada mahtumaan kaikki, koiria ja kanoja myöten. Kovin oli kirjava tännekin lähetetty koelma, siinä oli tosiaan vähän kutakin. Ei kuitenkaan voitane kieltää, etteikö hänen

IVAR AGUÉLI: GOTLANTI.

'Sadonkorjuussaan' olisi kauneutta sen lämpimän kellervissä väreissä, joskohta teos paremmin kuuluu kuvitusosalalle. Hänen erikoisnäyttelynsä hiljan osoitti koko hänen kirjavuutensa ja onttoutensa.

Ainoa Falangenin taiteilijoista, jolla on aina voimakas näkemys, rohkea usko ja niin sanoakseni ehtymätön oppositiohenki, on *Vera Nilsson*. Mutta hän kuvaa luontoa siinä määrin vulkaanisen temperamentin läpi, että se tahtoo väkisinkin murtaa pohjalla piilevän kauneuden.

Kaikkien vanhojen suuntien ihailu viettää samoin voittojaan *Nils Dardel'in* teoksissa. Tämä maalaja, jonka keikaroiva näkemys epäilemättä on kehtolahjoja, pakottaa usein tinkimään tervettä järkeä, jos mieli ottaa hänen tekeleitään toden kannalta. Kun hän esim. kuvaa Columbuksen munaa, asettaa hän tuvan täyteen elegantteja herroja, peukalonhienoin rantein ja nilkoin, jotka halailevat toisiaan ja tanssivat soolotansseja nähdessään pöytään painetun munan. Näyttelyssä herättää huomiota hänenkin teostensa tyy-

lillinen kirjavuus — osoituksena henkisestä ryhdittömyydestä ja oman vakuuttavan näkemyksen puutteesta. Eräästä niistä huokuu suurtakin kauneutta: mielisairaasta, Simbergin-tapaisesta näystä.

Jos katsastaa, mitä muuta Ruotsin taiteella oli meille Helsingissä näytettävää, on mainittava David Wallin, jonka teoksilla on oma kellertävän-ruskea, ei aina varsin sympaattinen värityksensä, mutta jonka teoksissa detaljeittain on omalaatuinen kauneus, ja *Prinssi Eugen*, jonka Nyköpingin linnan voimme asettaa Schjerfbeckin Herraskartanon rinnalle. Carl Wilhelmssonin ruotsalaiset koti- ja maalauskuvaukset jatkavat Carl Larssonin kuvitustyylin linjaa, antamatta enempää kuin sekään.

Kovin niukasti antoi ruotsalainen näyttely meidän nähdä nuoren ruotsalaisen polven yrityksiä — nim. tällästen näyttelyiden tapaan ei lainkaan. Ainahan nuoria pidetään loitolla näyttämöltä, niitä, joitten teoksissa, ehkä jo muutamien vuosien päästä, myönnetään uuden piilleen — uuden taiteen syntyneen. Olisi ollut mielenkiintoista saada nähdä edes kaikki Turussa olleet teokset: miten paljon enemmän olisikaan mieliämme kiinnostanut uuden optimisti-ryhmän johtavan maalaajan Ewald Dahlskogin taide, kuin ne monet raakaväriset, karkeat tekeleet, joita näyttelyssä oli — epäilemättä pieteetti-, kohteliaisuussyistä.

Miten kiintoisaa olisi myös ollut nähdä Gösta Sandelsin teoksia — noita syviä, kohtalontuntuista töitä, joiden väritys on niin loistoisa, ja jotka ovat yhä monin verroin uudempia kuin suurin osa Falangenin kivetymistä. Sandelsilla elämä kuohuu, liikehtii, hänen töissään on visioonia, hakua, kaipuuta; myös Karl Isaksonin etsineen hengen luomat

EINAR JOLIN: ASETELMA.

kuuluvat Ruotsin taiteen maalauksellisesti herkimpiin.

Helsingin näyttelyn perustalla emme saa mitään kuvaa Ruotsin nykyajan taiteesta. Sen suuria kauneusarvoja on meidän etsittävä toisaalta nähtäväksemme. Mutta vain ylläolevaa taustaa vastaan emme vielä saa asettaa omaa taidettamme. Ruotsin nykyajan taiteeseen kuuluvat vielä suurelta osalta Ernst Josephsonin, Ivar Aroseniuksen, Olof Sager-Nelsonin ja Ivan Aguélin nerokkaat luomat.

H. AHTELAN kirjoituksen toinen osa, joka arvostelee Suomen modernia maalaustaidetta, julkaistaan Tulenkantajain ensi numerossa tammikuun 3:ntena. — Huomautamme tässä yhteydessä, että tammikuun numeroon aiottujen kirjoitusten käsikirjoitusten tulee olla toimituksella viimeistään joulukuun 15:ntenä. Toimitus ottaa kernaasti julkaistakseen myös sen kannasta poikkeavia kirjoituksia, mikäli tilaa riittää ja kirjoittajalla on omaa sanottavaa. Väittelypalsta avataan aina tarpeen tullen käytettäväksi.

SUOMALAISTEN JA ULKOMAISTEN KERTOJEN UUSIA TEOKSIA

näköispainos ntamo 2012

9 789522 152800 >
www.ntamo.net

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ

Arvid Järnefelt: VANHEMPIENI ROMAANI.

F. E. Sillanpää: RIPPI ynnä muita kertomuksia.

Arvi Järventaus: TIE SELVÄ. Romaani.

Artturi Leinonen: KOLMANTEEN JA NELJÄNTEEN POLVEEN. Romaani.

Elsa Hästesko: RAKKAUDEN UHKAPELI. Novelleja.

Heikki Toppila: KUOLEMAN SIIVERI. Novelleja.

Katri Ingman: LAHJAKAS TYTÄR. Romaani.

Vappu Nevalainen: ELÄMÄN IHME. Novelleja.

Signe Stenbäck: RAJAN LAPSET. Romaani.

Mika Valtari: SUURI ILLUSIONI. Romaani.

Annikki Reijonen: JUMALTEN JANO. Romaani.

L. Valtjalainen: VIHREÄ LOTTA BOLSHEVIKKIEN MAASSA. Todellisuusromaani.

Eva Hirn: LYÖ SINÄ — MINÄ VENYTÄN. Leikkilinen romaani.

Benno A. Piispanen: NÄKYMÄTÖN KÄSKIJÄ. Jännityskertomuksia.

Knut Hamsun: »MAANKIERTÄJIÄ». Suurromaani.

Lion Feuchtwanger: »VALTA» (»Jud Süß»). Historiallinen suurromaani.

Olav Duun: »OMIN NEUVOIN». Romaani. (Juvikilaisten IV osa.)

Björnsterne Björnson: »PAUL LANGE JA TORA PARSBERG». Draama.

Marika Stjernstedt: »RAUHA HÄNEN MUISTOLLEEN». Romaani.

Sven Lidman: »VANHAIN NEITIEN TALO». Romaani.

Thomas Olesen Lökken: »HARMAAN SÄRKÄN UUDISASUKKAAT». Suurromaani.